

Instructions :

1. Attempt any THREE from first Six questions.
2. Question No. 7 is compulsory.
3. Figures to the right of each question indicate marks assigned to the question.

- Q.1.** Highlight the areas of conflict and co-operation in Union - State relations. (12)
- Q.2** Comment on the review of Indian party system. (12)
- Q.3** Write an essay on the role of caste in Indian polities. (12)
- Q.4** What are the causes of communalism? Suggest some remedial measures to solve Hindu - Muslim Communalism. (12)
- Q.5** What are the causes of Terrorism ? Suggest some remedial measures to remove terrorism. (12)
- Q.6** Illustrate the areas of gender based discrimination and gender based politics in India. (12)
- Q.7 Attempt any two short notes from the following.** (14)
- a. Criminalisation in Indian Politics
 - b. Environmental Movements
 - c. Regional parties.

वेळ : २ तास

गुण : ५०

- सूचना :**
१. पहिल्या सहातील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
 २. सातवा प्रश्न अनिवार्य आहे.
 ३. प्रश्नाच्या उजवीकडील अंक त्या प्रश्नाचे गुण दर्शवतात.

- प्र. १** केंद्र - राज्य सरकारामधील संबंधातील संघर्ष व सहकारक्षेत्रावर चर्चा करा. (१२)
- प्र. २** भारतीय राजकीय पक्षपध्दतीचे ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा. (१२)
- प्र. ३** जातीव्यवस्था व भारतीय राजकारणातील परस्परसंबंधाचा आढावा घ्या. (१२)
- प्र. ४** "भारतीय समाजातील सांप्रदायवादाचा प्रमुख प्रश्न तातडीने सोडवावा लागेल " या विधानावर भाष्य करा. (१२)
- प्र. ५** भारतातील दहशतवादाच्या प्रश्नाची कारणे सांगून त्यावर काही सुधारणात्मक उपाय सुचवा. (१२)
- प्र. ६** स्त्रीपुरुष विषमतावादी क्षेत्रावर सविस्तर दृष्टिक्षेप टाकून भारतीय राजकारणातील स्त्रीपुरुष विषमतावादी राजकारण सांगा (१२)
- प्र. ७** खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा लिहा. (१४)
- अ. भारतीय राजकारणाचे गुन्हेगारीकरण
 - ब. पर्यावरणवादी चळवळ